

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ЗМІН ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
В ОПОДАТКУВАННІ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИEVALUATION OF CHANGES IN THE TAX CODE
OF UKRAINE TAXATION OF WAGES

УДК 336.2

Ковтуненко Ю.В.

к.е.н., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту

Одеський національний політехнічний університет

Товкан Д.М.

бакалавр

Одеський національний політехнічний університет

У статті дано визначення терміна «заробітна плата» різними авторами. Наведено схеми нарахування й утримання податків. Показано наочний приклад розрахунку заробітної плати в залежності від ставок податків у відповідних роках. Проаналізовано підсумки розрахунків. Зроблено висновки.

Ключові слова: заробітна плата, податок на доходи фізичних осіб, єдиний соціальний внесок, військовий збір, ставка, нарахування, утримання.

В статье дано определение термина «заработная плата» различными авторами. Приведены схемы начисления и удержания налогов. Показано наглядный пример расчета заработной платы в зависимости от

ставок налогов в соответствующих годах. Проанализированы итоги расчетов. Сделаны выводы.

Ключевые слова: Заработная плата, налог на доходы физических лиц, единый социальный взнос, военный сбор, ставка, начисление, удержание.

The article provides a definition of the term «wages» by various authors. Schemes of calculation and deduction of taxes. Shows an illustrative example of the payroll, depending on the tax rates in the respective years. Analyzed the results of the calculations. Conclusions are made.

Key words: Wages, personal income tax, single social contribution, military fee, rate, charge, retention.

Постановка проблеми. Заробітна плата є значною складовою частиною доходів населення. Від її рівня оплати залежить його добробут. Оплата праці відіграє важливу роль не тільки в житті кожної людини, але і в економіці держави, адже вона є найбільш суттєвою складовою національного доходу. У свою чергу Національний дохід становить Валовий національний продукт, який характеризує загальний дохід всіх громадян країни і загальний обсяг витрат на споживання вироблених товарів та послуг. Це і підтверджує, що рівень заробітної плати, а також загальні витрати на оплату праці мають великий вплив на економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведено аналіз літературних джерел. Серед них слід виділити роботи таких акторів, як: І. С. Пізняк, Т. М. Демченко, Л. П. Шевчук, В. М. Мельник, К. І. Швабій. Досягнення вчених та достатньо часті законодавчі зміни є основою подальшого розгляду питань, пов'язаних з оподаткуванням заробітної плати.

Актуальність розгляду даного питання обумовлена частою зміною нормативів та документів з оплати праці на підприємствах та структурах. Сьогодні спостерігається велика диференціація заробітної плати у соціальних групах.

Метою статті є проаналізувати зміни Податкового кодексу України щодо оподаткування заробітної плати. За допомогою наочного прикладу розрахунків заробітної плати зробити висновок про суттєвості даних змін з боку працівника і роботодавця.

Виклад основного матеріалу дослідження. За весь час існування Податкового кодексу України до нього було внесено безліч змін. Звернемо увагу на зміну ставок податків, пов'язаних із заробітною платою та уточнимо суть поняття «заробітна плата». Для цього відобразимо в табл. 1 визначення терміна «заробітна плата» різними авторами та джерелами.

Отже, заробітна плата – це грошовий вираз винагороди за труд, яка передбачена безпосе-

Таблиця 1

Визначення терміну «заробітна плата»

№	Джерело	Визначення заробітної плати
1	Закон України «Про оплату праці»	заробітна плата - це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу
2	Мандибура В. О., Тимофєєв В. О.	заробітна плата – це грошова винагорода, яку отримує працівник за роботу протягом повного робочого часу (рік, тиждень, день).
3	Асташкевичер Є. Т	заробітна плата – це винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норм часу, норм виробітку, норм обслуговування).
4	Луговий В. А.	заробітна плата – це винагорода згідно із затвердженими на підприємстві ставками (окладами) та відрядними розцінками, на умовах, передбачених трудовим договором.
5	Завгородній В. П.	заробітна плата – це заробіток, розрахований, як правило, в грошовому виразі який за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує за виконану роботу або надані послуги.

Джерело: [1]

редньо трудовим договором між роботодавцем та працівником відповідно до встановлених норм часу, норм виробітку, норм обслуговування та ін.

Щоб простежити суть зміни Податкового кодексу в сфері оподаткування заробітної плати, проаналізуємо нарахування та утримання податків в 2015 та 2017 роках.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – загальнодержавний податок, який стягується з доходів фізичних осіб резидентів та не резидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні [2]. Ставка даного податку в 2015 році становила 15%, але вже з 1 січня 2016 року було запроваджено зміни. З 2016 року і до цього дня ставка становить 18%.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [3]. Ставка утримання даного податку в 2015 році становила 3,6%, а нарахування становило 36,8%. Але з 1 січня 2016 року цей податок зазнав змін. Було скасовано

утримання даного податку з заробітної плати, а нарахування склало 22%.

Військовий збір (ВЗ) – загальнодержавний податок, який стягується з доходів фізичних осіб резидентів та не резидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні. Ставка податку становить 1,5 відсотків бази оподаткування [4]. Ця ставка не зазнавала змін.

Щоб більш наочно показати зміни податкових ставок за аналізовані роки, наведемо наочний приклад розрахунку заробітної плати.

Наприклад: робітнику N за травень 2015 року було нараховано 5000,00 грн. Розрахуємо заробітну плату. На рис. 1 відображено ставки нарахувань і утримань податків із заробітної плати у 2015 році.

Спираючись на податкові утримання та нарахування (рис. 1), проведемо розрахунок заробітної плати за 2015 рік (табл. 2).

Визначимо заробітну плату з таким ж нарахуванням, але зі змінами в утриманні, які зазнав Податковий кодекс України у 2016 році. На рис. 2 проілюстровано схему ставок нарахувань і утримань податків із заробітної плати в 2017 році.

Проведемо розрахунок заробітної плати за 2017 рік з тим самим окладом для робітника N (табл. 3).

За допомогою даних табл. 2 і табл. 3 проаналізуємо податки, звівши їх в табл. 4.

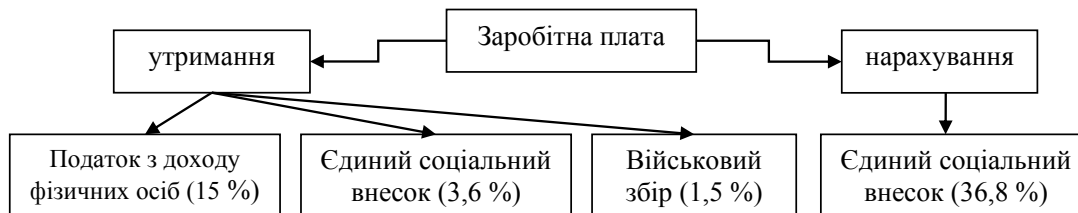

Рис. 1. Схема утримання та нарахування податків із заробітної плати у 2015 року

Рис. 2. Схема утримання та нарахування податків із заробітної плати у 2017 року

Таблиця 2

Розрахунок заробітної плати у 2015 році

Податок	Утримання, грн.		Нарахування, грн.	
	Ставка,%	Розрахунок	Ставка,%	Розрахунок
ПДФО	15	$5000,00 * 0,15 = 750,00$	X	X
ЄСВ	3,6	$5000,00 * 0,036 = 180,00$	36,8	$5000,00 * 0,368 = 1840,00$
ВЗ	1,5	$5000,00 * 0,015 = 75,00$	X	X
До виплати, грн.	$5000,00 - 750,00 - 180,00 - 75,00 = 3995,00$			

Розрахунок заробітної плати у 2017 році

Податок	Утримання, грн.		Нарахування, грн.	
	Ставка, %	Розрахунок	Ставка, %	Розрахунок
ПДФО	18	5000,00 * 0,18 = 900,00	X	X
ЄСВ	X	X	22	5000,00 * 0,22 = 1100,00
ВЗ	1,5	5000,00 * 0,015 = 75,00	X	X
До виплати, грн.	5000,00 - 900,00 - 75,00 = 4025,00			

Таблиця 4

Аналіз показників 2015 та 2017 років

Податок	Утримання, грн.		Нарахування, грн.		Відхилення утримань, грн.	Відхилення нарахувань, грн.
	2015 рік	2017 рік	2015 рік	2017 рік		
ПДФО	750,00	900,00	X	X	150,00	X
ЄСВ	180,00	X	1840,00	1100,00	X	- 740,00
ВЗ	75,00	75,00	X	X	0,00	X
До виплати, грн.			3995,00	4025,00	30,00	

У зв'язку зі змінами Податкового кодексу в 2016 році, аналіз показав, що працівник до виплати отримує зарплату в більшому розмірі.

Висновки з проведеного дослідження. За підсумками розрахунків були проаналізовані зміни, пов'язані з оподаткуванням заробітної плати. У ході розрахунків була виявлена позитивна динаміка зарплати з урахуванням змін у Податковому кодексі України в 2016 році, а також зменшення зобов'язань роботодавця щодо виплат єдиного соціального внеску (ЄСВ). Однак, якщо зіставити проаналізовані дані, перекладені в доларовий еквівалент відповідно до курсу досліджуваних років, то з'ясується, що в 2015 році, враховуючи курс на 01.01.2015 р, який склав 15,8 грн. за 1 дол. США, зарплата відповідно дорівнює 253,5 дол. США, а вже в 2017 році, враховуючи курс на 01.01.2017 р, який склав 26,8 грн. за 1 дол. США, цей показник різко знизився на 40,7% і склав 150,2 дол. США. Це доказ того, що в Україні розвивається кризова ситуація. Нестабільність економіки, корупція та зниження реальних доходів населення, а також скорочення персоналу зі зростанням безробіття і на новому витку зниження доходів населення і їх споживання.

Необхідно переглянути вплив податкової системи держави в бік активізації ділової активності юридичних і фізичних осіб для створення можливості зниження інфляції і тим самим підвищення доходів громадян [5-6].

Здійснення ефективних реформ щодо збільшення доходів населення і створення рівних конкурентних спрощених умов для всіх учасників оподаткування, передбачає:

1. Максимальне спрощення і раціоналізацію податкових процедур і механізмів оподаткування, що сприяє забезпеченню прозорості фіскальної

політики, а також вплине на виведення заробітної плати з тіні.

2. Розробку раціональної процедури застосування дисциплінарних стягнень до службовців державної фіскальної служби при виявленні фактів неправильного трактування податкового законодавства, підзаконних актів.

3. Уведення обов'язкового електронного декларування не тільки доходів, але і витрат працівників фіскальних органів, а також членів їх сімей з метою виявлення фактів корупції, хабарництва і марнотратства держмайна.

4. Формування нових робочих місць і підвищення рівня зайнятості населення.

5. Підтримку вітчизняних виробників.

6. Розширення ринку реалізації вітчизняної продукції.

7. Активізацію процесу фіскальної децентралізації з метою створення розвинених і самодостатніх регіонів.

Конкретна реалізація певного імперативу посилить конкурентоспроможність податкової системи в Україні, дозволить створити хороші умови отримання високооплачуваного доходу населенню і відновлення соціально-економічного розвитку країни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Маркевич А.Є. Економічний зміст та підходи до поняття «заробітна плата» [Електронний ресурс] / А.Є. Маркевич // Ефективна економіка. – 2015. – № 2. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3815>
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page20>
3. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне стра-

хування» № 2464-VI від 08.07.2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17/page>

4. Військовий збір [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovy-zmini-2015/podatkovy-zmini-dlya-fizichnih-osib/viyskoviy-zbir/>

5. Yu. V. Kovtunenکو Analysis of indirect taxation in Ukraine: Modern state and directions of improvement [Електронний ресурс] / Yu. V. Kovtunenکو, A. S. Suhoveeva, A. O. Revutskaya // *Економіка: реалії часу. Науковий журнал.* – 2016. – № 5 (27). – С. 17-23. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n5.html>

6. К.В. Ковтуненко Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства: своєчасність процесу та достовірність результату : [моногр.] / К.В. Ковтуненко, Л.П. Шацкова. – Одеса: ФОР Бондаренко М.О., 2015 – 254 с.

REFERENCES:

1. Markevych A.Ye. Ekonomichnyi зміst ta pidkhody do poniattia «zarobitna plata» [Elektronnyi resurs] / A.Ye. Markevych // *Efektivna ekonomika.* –

2015. – # 2. – Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3815>

2. Podatkovi kodeks Ukrainy # 2755-VI від 02.12.2010 [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page20>

3. Zakon Ukrainy «Pro zbir ta oblik yedynoho vnesku na zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia» # 2464-VI від 08.07.2010 [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17/page>

4. Viyskoviy zbir [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovy-zmini-2015/podatkovy-zmini-dlya-fizichnih-osib/viyskoviy-zbir/>

5. Yu. V. Kovtunenکو Analysis of indirect taxation in Ukraine: Modern state and directions of improvement [Elektronnyi resurs] / Yu. V. Kovtunenکو, A. S. Suhoveeva, A. O. Revutskaya // *Ekonomika: realii chasu. Naukovyi zhurnal.* – 2016. – # 5 (27). – С. 17-23. – Rezhym dostupu do zhurn.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n5.html>

6. K.V. Kovtunenکو Ekonomichne otsiniuvannia innovatsiinoi diialnosti promyslovoho pidpriemstva: svoiechasnist protsesu ta dostovirnist rezultatu : [monohr.] / K.V. Kovtunenکو, L.P. Shatskova. – Одеса: FOP Bondarenko M.O., 2015 – 254 с.

Kovtunenکو Yu.V.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Accounting, Analysis and Audit,
Odessa National Polytechnic University

Tovkan D.M.

Bachelor
Odessa National Polytechnic University

EVALUATION OF CHANGES IN THE TAX CODE OF UKRAINE TAXATION OF WAGES

Wages are a large part of income. From its level of payment depends on its welfare. Wages plays an important role not only in everyone's life, but also in the economy, because it is the most essential component of national income.

The national income is gross domestic product, which characterizes the total income of all citizens and the total expenditure on consumption of manufactured goods and services. This confirms that the salaries and common staff costs have a major impact on the economy.

During the entire existence of the Tax Code of Ukraine was made to him many changes. Note the change in tax rates related to wages and clarify the essence of the concept of "wages".

To trace the essence of changes in the Tax Code taxation of wages, analyse calculation and withholding taxes in 2015 and 2017 respectively.

So wages – a monetary reward for toil of ulcers, which provides direct employment contract between employer and employee in accordance with the standards of time, norms, standards of care and others.

For example: N worker for May 2015 was charged 5000.00 USD. Calculate wages. Shows the rate of tax charges and deductions from wages in 2015.

To trace the essence of changes in the Tax Code taxation of wages, analyse calculation and withholding taxes in 2015 and 2017 respectively. Draw payroll for 2015 (Table 1).

Table 1

Based Payroll in 2015

Tax	Retention, USD		Accrual, USD	
	Rate,%	Calculation	Rate,%	Calculation
PIT	15	5000,00 * 0,15 = 750,00	X	X
SSC	3,6	5000,00 * 0,036 = 180,00	36,8	5000,00 * 0,368 = 1840,00
MG	1,5	5000,00 * 0,015 = 75,00	X	X
Payment, USD	5000,00 - 750,00 - 180,00 - 75,00 = 3995,00			

Define wages with the same charge, but with changes in the content that has undergone the Tax Code of Ukraine in 2016. Draw payroll for 2017 with the same salary for the worker N (Table 2).

Table 2

Based Payroll in 2017

Tax	Retention, USD		Accrual, USD	
	Rate,%	Calculation	Rate,%	Calculation
PIT	18	$5000,00 * 0,18 = 900,00$	X	X
SSC	X	X	22	$5000,00 * 0,22 = 1100,00$
MG	1,5	$5000,00 * 0,015 = 75,00$	X	X
Payment, USD	$5000,00 - 900,00 - 75,00 = 4025,00$			

Due to changes in the Tax Code in 2016, the analysis showed that the employee will receive salary payments to a larger size.

Following calculations were analysed by changes related to taxation of wages. During settlement was found positive dynamics of wages to reflect changes in the tax code Ukraine in 2016, as well as a decrease in employer obligations regarding payments to single social contribution (Single Contribution). However, if we compare the data analysed, translated into dollar equivalent at the rate of the studied years, it appears that in 2015, given the rate at 01.01.2015 was, which was 15.8 USD. \$ 1. US wages equal to 253.5 dollars respectively. USA, and in 2017, given the rate at 01.01.2017 was, which was 26.8 USD. \$ 1. US, this figure dropped sharply by 40.7% and amounted to 150.2 dollars. USA. This is proof that Ukraine is developing crisis. The instability of the economy, corruption and reducing real incomes, as well as staff reductions with rising unemployment and a new stage reduction of income and consumption.